

דו"ח מיוחד של השופט המה על מה מתפלגת מפ"ם?

השומר הצעיר: יערי במסדר התנועה החינוכית

המפלגה השלישית בגודלה במדינה עמדה, השבוע, לפני פירוק סופי. רק דחיה ברגע האחרון הצילה את המצב לשבועיים. כמו תמיד במקרה כזה, ניסה כל צד להטיל את האחריות על הצד השני ליצור, אגדה של אשמה שיוכיח כי יריבו לבדו גרם להתנהגותו המחפירה לפילוג.

היה להם במה להאחז. מי שני היריבים בתוך מפ"ם רחוקים איש מרעהו בהשקפתם הפוליטית מרחק עצום. הרוב הוא מתון מבחינה לאומית, קיצוני מבחינה פוציאליסטית. המיעוט הוא לאומני קיצוני, אך מתון מבחינה פוציאליסטית.

אולם לא הניגודים הפוליטיים, המתנפחים והזוכים בלהט הפילוג קבעו. הם היו רק כמותו חלק קטן של הקרחון המזוקק מעל לפני המים. מפ"ם יכלה להישאר מאוחדת עוד זמן רב עב ניגודים אלה.

הגורמים לפילוג, החבויים מתחת לפני המים, היו חרבה יותר מעשויים: הבעיה הישנה של היחסים בין רוב ומיעוט, הבעיה הישנה לא פחות של קואליציה או אופוזיציה.

אגדה היו הבעיות האמיתיות שיצרו בין שתי התנועות הקיבוציות הגדולות של מפ"ם, ובין שתי קבוצות של מנהיגים שהטביעו חותם בלימחה על מפעל הכנין שהיה יסוד המדינה.

(ראה שער)

בעצם ימי המלחמה, ערב הבחירות לכנסת הראשונה, הציע יגאל אלון כי מני היגי מפ"ם הקשישים יזווו לפינה יערי דו בראש הרשימה את הצעירים שעלו לגדולה במאבק: משה סנה, ישראל גלי ליי, ואת מנהיגי הפלמ"ח. ניגש אליו או מאיר יערי: "האם כבר אין לכם מה ללמוד מאתנו? קצינים המנהלים מיכ צעים צבאיים חשובים מאד, אולם מחנכי דור חשובים הרבה יותר!"

השבוע עמדו זה מול זה שני מחנכי דור גדולים: יצחק טבנקין בן ה-67 כפוף ונע בכובו; ומאיר יערי, בן 57, הסובל מ"ממחלת" עיניים המונעת ממנו כמעט כל קריאה אך המצטיין עדיין בקול צעיר ו בכוח פעולה חזק מאד.

אחרי שמונה שנים נחברר שאין הם יכולים לחנך דור בצחתא.

מוטב שתהיו רוב - הפתיל ש פיצץ את המוקש היה שאלת ההכרעה בתוך המפלגה. הרוב פסל כמה מאמרים והחל טות של המעוט. המעוט הוציא בטאון משלו. השאלה היתה - מי יכריע?

המעוט לא הכחיש את היותו מעוט, לא קיבל הצעה של איש הרוב, יעקב חזן מן שמר-העמק, לפרוך בחירות חדשות בתוך המפלגה. הוא שלט רק בתמשה מ תוך עשרות הסניפים. רק 6000 חברי ה קבוצת המאוחז היו חברי המפלגה, לעומת 12000 חברי הקבוצ הארצי של השומר הצעיר. יתר על כן, מאחר שהשומר הצעיר הקפיד על גיוס אחוז מסוים בכל קיבוץ ל תפקידי המפלגה, היו רוב פעילי המפלגה ממחנהו שלו.

המעוט דרש פריטט (חלוקה של שוה בשוה) בכל המוסדות ובעיקר בעל המסמר. הוא שלל את זכותו של הרוב להכריע לבדו, בלי הסכם עמו. למעשה דרש כי כל החלטה תתקבל רק בהסכמת שני הצדדים.

מוטב שאתם תהיו רוב ואנחנו מעוט, מאשר שתקום פריטט! קרא לעומתו חזן. הוסיף אחריו מאיר יערי: "אנחנו מוכנים לתת מכסימום של חופש ויכוח ב מערכת, למצות את מכסימום המשותף במשא"ומתן, להימנע מלהבליט את ה מפריד. לשעת מעבר מוכנים אנחנו אסילו להקים ועדה פריטטית שתפקח על גיהול הויכוח בין הסיעות מעל עמודי העתון. אך לשני דברים לא נסכים לעולם: לא יקום פריטט, ולא יהיה ויטו למעוט!"

אצה להם הדרך - נקודת התורפה הפסיכולוגית היא יחס המפלגה לממשלה. אנשי המעוט השתכנעו במרוצת השנים כי הרוב נתקע במצב של אופוזיציה ח שוכת מרפא, בכל מצב ובכל מחיר. מני היגי המעוט, כמו בן אהרן וצילינג, מאמינים כי מפ"ם יכלה מזמן להצטרף לממשלה, ושמפ"א היתה מוכנה לכך.

הרוב לועג לגישה זו. "אין להם סבלנות. אצה להם הדרך למפ"א", אמר אחד מ מנהיגיו, רמז כי מנהיגי המעוט משתו קקים על כך למלא תפקידים במנגנון ה מדינה עד כי מוכנים הם להקריב לצורך זה את עקרונותיהם.

הסביר השבוע מנהיג חשוב: "עמדת אמריקה קירבה את מפ"א לגישתנו. הכל התקדם לקראת קואליציה פועלית (של מפ"א ומפ"ם). אולם לאחזות העבודה אין פנאי. הם לא יכולים להכות.

מאחורי הפילוג במפ"ם, כמו מאחורי כל מעשה פוליטי חשוב במדינה, מרחפת דמותו המסתורית של הרועה מסדחבו קר.

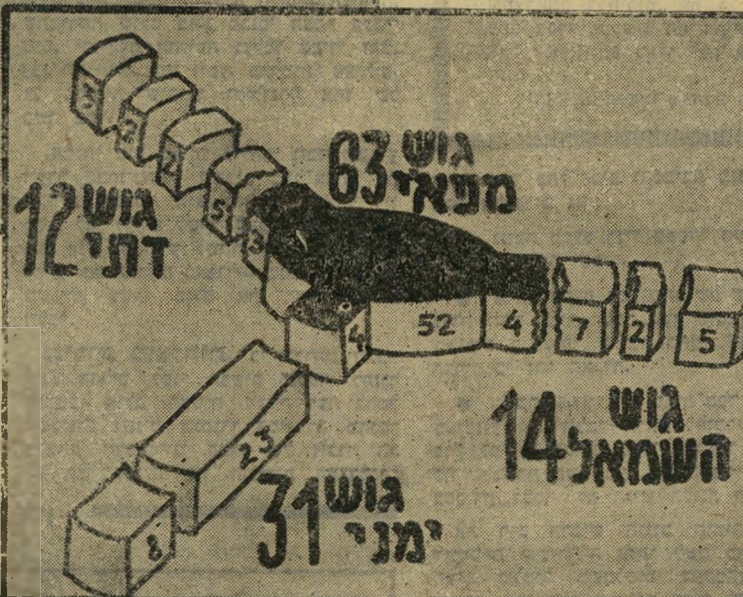
בן גוריון דוגל בתכנית שתשאיר בארץ רק שתי רשימות בלבד. אולם סכיון ש במציאות הנוכחית זוהי תכנית דמיונית. פירוש הדבר למעשה תכנית של ארבעת גושים, שהמרכז ביניהם יהיה גוש מפ"א - בעל רוב מוחלט.

ביאגרה ממחאל נראה הרכב הכני סת השניה כפי שהוא כיום, על כל פיצולו המפלגתי. המספרים הם מספר חברי הכנסת בכל סיעה. למפ"א (בתוספת ה

המפה המשתנית

עברים שלה וליבשיץ - למדן) יש 52 ח"כ. אין היא יכולה לשלוט לבדה. פילוג מפ"ם והקמת סיעה חדשה שלפי כל הסימנים תצטרף לרשימת בחירות א חידה עם מפ"א לכנסת השלישית היא ה צעד הראשון ליצירת רוב. צעד שני ושלישי שיי פילוג הפרוגרסיבים שהרוב שלהם יצ טרף לצ"כ, לפי תכנית גולדמן, והמעוט, אנשי העובד הציוני, יעבור לרשימת מפ"א. אחר כך: הצטרפות אנשי ההת יסבות העובדת של הפועל המזרחי (סיעת למפנה) לאותה רשימה. אם תהיה הכנסת השלישית בדיוק באותו הרכב כמו הכנסת השניה, יהיה למפ"א רוב מוחלט של 67 חברים (דיאגרמה מימין).

נהיה פצועים, אך... לא לשוא קראו אנשי המיעוט לעתונם בשם "למר חב"י. הם היו משוכנעים כי הפלוג ינתק את כבליהם, שיש להם מה להגיד למדינה וזי כאשר יכלו לומר זאת בלי הפ רעה יתלכזו סביבם רבבות. הם גם סמ כו על מנהיגיהם הצעירים, ובראשם יש ראל גלילי ויגאל אלון, שימשכו אליהם את המוני הנוער. מטרתם: מפלגה חזקה משמאל למפ"א אך מוכנה לשחף עמה פעולה.

אולם יערי וחבריו עדיין לא היו מוכנים להתפטר מן הבמה הפוליטית. הם היו בטוחים כי אין מקום למפלגה נוספת ביי נס לבין מפ"א וכי המתפלגים ייעלמו או יילעזו בקרב מפ"א. הם התנגדו ב תוקף לתאורים שהציגו את השומר הצעיר כגוף קשיש, ששוב אין כוחו עמו.

הכרוז השבוע מאיר יערי: "אנו רוצים למנוע את האסון. אין לנו מה להרויח מן הפילוג. אולם אחרי האסון נצער בעוז. נהיה פצועים, אך נאזור כוח. מי שתושב שיסתמו עלינו את הגולל, אינו מכיר אתנו. הארץ אינה יכולה בלעדנו. אם יקום הפילוג, יונקו מתוכנו כוחות לא ישוערו. נשליך את עצמנו מנגד!"

אחדות העבודה: בן אהרון בכינוס המלמ"ח